

19. august - kulmination

Torsdag den 19. august blev oprørets voldsomste dag med 56 ødelæggelser af butikker og lejligheder; heraf blev 23 totalt raseret.

Politiet hævdede fra morgenstunden udgangsforbuddet, men måtte genindføre det, efter at demonstranterne havde væltet en politibil - et håndfast symbol på, hvordan det gik med samarbejdspolitikken. I modsætning til den 18. august blev udgangsforbuddet overhovedet ikke respekteret den 19., og selv efter at udenbys forstærkninger havde bragt den samlede politistyrke op på 1.000 mand, magtede politiet ikke at dæmme op for uroen. De tyske soldater blev denne dag holdt inde på kasernen, og patruljeringen blev i stedet foretaget af udenbys tyske politisoldater fra SS-korpset. Det kom ikke til så mange skudepisoder som den foregående dag. Til gengæld foretog SS-folkene mange arrestationer og udsatte også anholdte for tortur på kasernen.

I spidsen for demonstrationen bar en mand meget symbolsk et skilt med det danske og amerikanske flag og teksten „Amerikansk kunstklinkeri“, mens en ung kvinde med Dannebrog i den ene hånd og en buket med røde og hvide nelliker i den anden blev båret i guldstol.

Men også i Nørregade ventede politiet. De havde dannet kæde ved Skt. Hans Kirke og forsøgte atter at splitte demonstrationen ved anvendelse af kniplerne.

Den store demonstration den 19. august begyndte i Albanigade, hvor hundreder af mennesker havde sunget et vers af „Kong Christian“ foran den danske kaserne.

Politifolk, der havde været med til at splitte demonstrationen i Jernbanegade, kom til undsætning af deres kolleger i Nørregade gennem Vindegade i en mandskabsvogn, som de parkerede på tværs af Asylgade. Den efterladte politibil var nu et let bytte, og tililende væltede den i vrede over politiets aggressive fremfærd mod demonstrationen.

Demonstrationen er her nået til hjørnet af Vestergade og Kongensgade. Stadig flere sluttede sig til, og en samtidig erindringer, hvordan Tipperary, Internationale og fædrelandssange gjaldede i gaderne, mens beboere på ruten kastede blomster ud af vinduerne.

Kort efter politibilen var væltet, kom en tysk motorcykel tudende og i stor fart kørende gennem Asylgade, hvor der stadig var fyldt med mennesker. Da den passerede en kæde af betjente, vendte officeren sig mod dem, rettede revolveren mod dem og råbte efter dem. Formentlig fordi de ikke sørgede for at holde gaden farbar.

Til Befolkningen i Odense.

Arbejderbevægelsens Ledelse forhandler om Tilværelsesloven af normale Tilstande i Byen. Man skal være Bestræbelser lykkes, er det en uafvendelig Forudsætning, at enhver handler på besindig Maade og undgaa Forstyrrelse af Ro og Orden. Overfor Politiet bør udvises absolut Imødekommenhed. Det er sammensat af gode danske Mænd, og indenfor de Grænser, som Forholdene trækker, gør det, hvad det formaaer for at løse Befolkningen bedst muligt gennem den foreliggende Situation.

Enhver uoverlagt Handling kan, saaledes som Tilstandene er blevet her i Byen i de sidste Dage, faa de alvorligste Følger. Det er derfor i alles Interesse, at ingen Forlæbelse sker. De kan kun paasere os alle Byer og Lidelser, som ikke tjener noget nyttigt Formaal.

Vi har bedt Møllearbejderne og Bagerne samt Brødkædere drage Omsoer for, at Byens Befolkning i Dag forsynes med Mælk og Brød. Til Gengæld gaar vi ud fra, at alle vil medvirke til, at denne nødvendige Forsyning forløber saa glat som muligt. Saa snart Resultatet af vore Forhandlinger foreligger, vil Befolkningen omgaaende blive underrettet.

Odense, den 19. August 1943.

I. Vilh. Wormer, Borgmester, F. Johannsen, Formand for Arbejdernes Fællesorganisation, V. E. Jepsen, Formand for Dansk Sneede- og Maskinarbejder-Forbund Odense-Afdeling.

Rasmus Hansen, Fyns Social-Demokratiske Redakteur, Folketingsmand.

De socialdemokratiske lederes løbeseddel, der kundgjorde, at der forhandles (men ikke med hvem!) og advarede mod uoverlagte handlinger, som kunne få „de alvorligste følger“. Løbesedlen fik en meget negativ modtagelse. Repræsentanterne for samarbejdspolitikken var nu ude af trit med folkestemningen.

